

Koncept moderní prezentace hradu Radyně

Zpracovala Komise pro kulturu a památky ve složení: Mgr. Eva Míchalová,
Miloslav Esterle, Josef Švéda a Ing. Vladimír Procházka

ve spolupráci s

- Občanským spolkem Hůrka a Radyně zastoupeným
Ing. Pavlem Benešem, Jitkou Sutnarovou, Josefem Sutnarem a
Václavem Fišerem
- Centrem služeb pro turisty zastoupeným Kristýnou Tolarovou a Žofií Vlachovou
- K-centrem zastoupeným Evou Vlachovou
- Ing. arch. Martinem Starkem, Ph.D., členem Rady města Starý Plzenec
- Mgr. Denisou Brejchovou za Komisi strategického rozvoje

Starý Plzenec, leden 2025

Obsah

Anotace.....	3
Úvod	4
Zkratky	5
1. Vyhodnocení současného stavu hradu Radyně	6
1.1. Témata a stav expozic	6
1.2. Provoz a údržba	9
2. Východiska konceptu prezentace hradu Radyně.....	11
2.1. Problémy a nedostatky provozu hradu Radyně	11
2.2. Vize hradu Radyně	12
2.3. Vymezení areálu hradu Radyně	13
3. Náměty expozic	15
4. Další předpoklady moderní prezentace hradu Radyně.....	17
5. Závěry	19

Anotace

Koncept moderní prezentace hradu Radyně byl sestaven jako výchozí koncepční podklad pro revitalizaci areálu a přilehlého okolí hradu Radyně (stavební i nestavební povahy). Tento dokument přináší nové vymezení hradu a jeho okolí do několika zón, ve kterých dále specifikuje a navrhuje kroky pro zlepšení, jak pro návštěvníky hradu, tak pro město jako vlastníka. Koncept zahrnuje modernizaci expozic se zaměřením na historický význam hradu, specifikuje cílové skupiny návštěvníků, navrhuje úpravy návštěvnického provozu hradu i informačního centra v podhradí, bezpečnostní a informační prvky, údržbu a správu hradu a stavební úpravy v hradním areálu a přilehlém okolí.

Úvod

Důvodem pro zpracování tohoto Konceptu moderní prezentace hradu Radyně (dále jen “Konceptu”) byla potřeba reagovat na rychlý nárůst návštěvnosti areálu hradu Radyně v souvislosti s vybudováním části infrastruktury pro návštěvníky v posledních letech (Centrum služeb pro turisty, restaurace a Skalní stezka). Současný stav památky nevyhovuje zvýšenému návštěvnickému provozu, a také způsob její prezentace je již zastaralý. Je tedy nezbytné přistoupit k zásadní změně celého areálu, což vyžaduje koncepční řešení.

Zpracování Konceptu bylo dohodnuto jako jedna z priorit města Starý Plzenec na platformě pro koordinaci aktivit města Starý Plzenec při prezentaci památek v roce 2024, která se uskutečnila 30.1.2024. Zároveň bylo rozhodnuto, že přípravu dokumentu zajistí Komise pro kulturu a památky Rady města Starý Plzenec, ve spolupráci s Občanským spolkem Hůrka a Radyně, Centrem služeb pro turisty a K-centrem. Koncept tedy představuje také shodu na jasné a trvalé definici hradu Radyně.

Cílem zpracování konceptu moderní prezentace hradu Radyně je jasná formulace základní koncepční představy o optimálním způsobu prezentace hradu Radyně odpovídající moderním trendům a estetickým požadavkům na historickou stavbu.

Koncept je podkladem pro veškeré další kroky, např. plánování investic a oprav, vybavení hradu, nasvícení hradu, sjednocení a instalace orientačního a informačního systému, modernizace expozic a pořádaných akcí v hradu i pod hradem.

V rámci změn prezentace hradu Radyně se předpokládá rozpracování tohoto konceptu do úrovně libreto¹ expozic a následně i scénáře expozic, které budou postupně realizovány zřejmě v horizontu několika let.

Nezbytnou podmínkou těchto změn v prezentování hradu Radyně veřejnosti je příprava a postupná realizace stavebních úprav, především zastřešení hradu. Tento Koncept by tedy měl být rovněž podkladem pro zpracování „záměru“ stavebního řešení k závaznému stanovisku památkářů. Další stupně jeho rozpracování by měly být zohledněny při přípravě a realizaci stavebních úprav v areálu hradu.

Pro naplnění cílů Konceptu dokument v první části stručně shrnuje současný stav prezentace hradu Radyně, a to nejen stav expozic, ale také hlavní problémy a nedostatky související s návštěvnickým provozem. V druhé části jsou shrnuta východiska konceptu v podobě hlavních hodnot a předpokladů památky pro prezentaci z historického i aktuálního pohledu.

Třetí část navrhuje náměty expozic, včetně jejich zdůvodnění, stručné charakteristiky a možnosti umístění. Ve čtvrté části jsou podobným způsobem shrnuty náměty na řešení hlavních problémů a potřeb souvisejících s návštěvnickým provozem areálu hradu Radyně. Na závěr jsou uvedena doporučení týkající se aplikace Konceptu.

Cennými zdroji pro zpracování tohoto konceptu byly: Koncepce cestovního ruchu se zaměřením na marketingovou strategii (2021) a Projekt záchrany architektonického dědictví hradu Radyně (2018)

¹ Libreto rozpracovává téma tzv. námětu expozice (viz kapitola 3 tohoto Konceptu). Libreto řeší výběr prezentovaných informací, výběr sbírkových předmětů (vč. zápůjček), výstavní prostor a jeho úpravy, výstavní fundus a další technické prostředky výstavy (audio, video nebo např. 3D vizualizace), harmonogram prací, předběžný plán doprovodných akcí, propagaci a financování.

Zkratky

OSHR	Občanský spolek Hůrka a Radyně
RM	Rada města Starý Plzenec
KK	Komise pro kulturu a památky Rady města Starý Plzenec
KZP	Komise pro životní prostředí
KSR	Komise strategického rozvoje
KPP	Komise pro propagaci města a komunikaci
KSD	Komise stavební a dopravní

1. Vyhodnocení současného stavu hradu Radyně

1.1. Témata a stav expozic

- **Jak vypadal hrad** (přístup do hradu + palác)
 - podoba hradu v době dokončení a co se dochovalo
 - audio průvodce, QR kódy a nákresy

Obrázek 1: Současný stav - informace o hradu

- **Pohádková expozice** (přízemí západní věže)
 - multimediální prezentace pověsti o Radoušovi – možnost výběru mezi plnou („strašidelnou“) verzí a jen přednesenou pohádkou s větším osvětlením a bez efektů

Obrázek 2: Současný stav - pohádková expozice v přízemí západní věže

- **Historie města** (1. patro západní věže)
 - informační tabule z publikace o Starém Plzenci z roku 2010(2?)
 - archeologické nálezy ve vitrínách

Obrázek 3: Současný stav - expozice artefaktů v prvním patře západní věže

- **Doba Karla IV.** (2. patro západní věže)
 - erby vlastníků hradu Radyně
 - busta Karla IV.
 - model hradu Radyně
 - Karlovy hrady

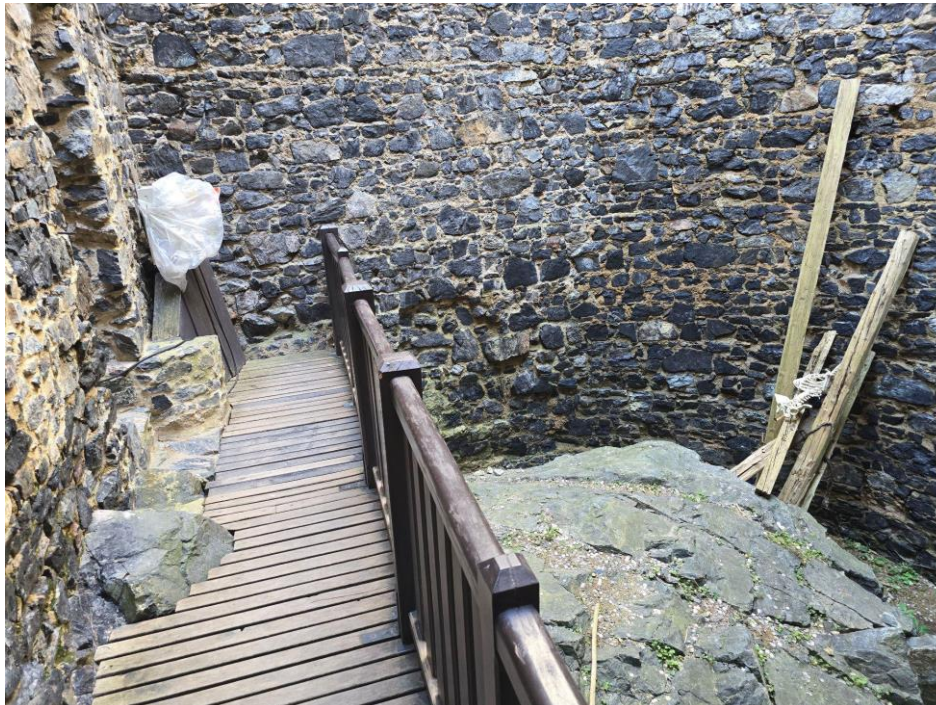
Obrázek 4: Současný stav - maketa hradu a popis královských hradů v druhém patře západní věže

- **Vyhledka** (3. patro západní věže)
 - panoramatické orientační tabule a dalekohled

Obrázek 5: Současný stav - vyhlídka ze západní věže

- **„Hladomorna“** (východní věž)
 - kostra a torzo šibenice

Obrázek 6: Současný stav - východní věž

1.2. Provoz a údržba

Kompetence

Vrcholná zodpovědnost, z pohledu stanovení konkrétní osoby, není stanovena. Rozpočet a jeho hodnocení je v kompetenci nejvyššího orgánu města, tzn. zastupitelstva. Operativně - strategické rozhodování zajišťuje RM a organizační složka města K-Centrum.

Běžná praxe probíhá pak na úrovni K-centra, reprezentovaného jeho vedoucím, který vznáší konkrétní požadavky buď na tajemníka městského úřadu, na jednotlivé zaměstnance úřadu nebo na člen Rady města

Návštěvnost

Hrad Radyně patří mezi 10 nejnavštěvovanějších památek v Plzeňském kraji. Vývoj návštěvnosti v posledních letech v porovnání s dalšími významnými památkami Plzeňska dokládá tabulka (za rok 2020 nebyla data k dispozici).

Tabulka: Návštěvnost památek

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hrad Radyně	21 517	21 885	25 632	28 166	28 182	-	24 637	22 019	22 568
Zámek Kozel	28 479	26 169	27 164	24 189	23 228	-	10 266	20 319	22 130
Zámek Nebílovy	7 232	8 522	8 943	8 423	8 087	-	8 684	8 870	9 264

Zdroj: Návštěvnost památek: Statistika kultury ČR <https://www.statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

Je zřejmé, že po pandemii covidu se stále ještě počet platících návštěvníků hradu Radyně nevrátil na úroveň před rokem 2020 (28 tis. před covidem, kolem 23 tis. po covidu). Počet návštěvníků areálu hradu Radyně, vč. blízkého okolí, je však výrazně vyšší. Cílem řady z nich je pouze restaurace, některá z naučných stezek či skály nebo les v okolí.

Výběr vstupného probíhá v kase přímo v nádvoří hradu. Kasa je umístěna pod schody do věže hradu. Platba je možná pouze v hotovosti. V informačním centru v podhradí se vstupenky neprodávají, probíhají zde akce pro veřejnost a rezervace prohlídek s průvodcem - skupiny nad 10 osob. V minulosti byl řešen výběr mimo hrad, stanoviště na vstupenky bylo naproti cisterně před vstupem do hradu.

Provoz hradu

Koncepce cestovního ruchu se zaměřením na marketingovou strategii z roku 2021 hodnotí provoz a potenciál hradu Radyně takto (výťah ze shrnutí – str. 7 a 8)

Oblíbenost památky, jako výletního cíle s sebou přináší zátěž veřejné infrastruktury lokality. Zejména v letní sezóně se dostávají kapacity parkování v předhradí na hranici únosnosti: nedostatečná kapacita parkování vede k parkování v lese podél příjezdové cesty a tím devastaci lesního porostu.

Centrum služeb pro turisty je skvělé zázemí k odpočinku a poskytuje velmi dobrý informační servis. Limitem pro rozvoj služeb Centra a obchodních aktivit je nemožnost bezhotovostní platby.

Nejčastějšími návštěvníky jsou tuzemští hosté, individuální hosté a rodiny s dětmi, přesto zde není nabízeno rodinné vstupné.

Informační cedule v Centru služeb pro turisty a na hradě, expozice na hradě a audio guide jsou k dispozici pouze v českém jazyce (na pokladně v areálu hradu si lze za 10,- Kč vratné zálohy vypůjčit tištěného průvodce v anglickém, německém, holandském, francouzském a ruském jazyce). Návštěvní řád hradu Radyně je uveden v českém i v anglickém jazyce.

Samotná expozice hradu má spíše informativní a edukativní charakter (stavebně-historický vývoj, dějinné události). Ve věži se nachází audiovizuální prohlídková expozice na motivy bájí a pověstí o hradu Radyni (hradní pán Radouš a jeho pes hlídají truhlu s pokladem a další). Expozice tohoto

charakteru nevytvářejí přidanou hodnotu a atraktivitu návštěvy hradu a důvod pro opakovanou návštěvu.

Hlavním zážitkem z návštěvy hradu je tak jedinečný panoramatický výhled do okolí, hrad funguje spíše jako rozhledna, což je limit pro možné zvýšení příjmů ze vstupného.

Na hradě a v předhradí se koná ročně minimálně deset akcí přivádějící téměř každý měsíc na vrchol Radyně stovky návštěvníků. Během akcí se projevuje nedostatek parkovacích míst, špatné hospodaření s odpady a intenzivní využití místa. Velká koncentrace lidí na jednom místě v krátkém časovém úseku přináší vysokou zátěž lokality s omezenou dostupností. Je třeba zvážit redukci počtu akcí a zaměřit se na kvalitu a nadregionální nebo národní význam akcí.

Náklady na provoz hradu

Z rekapitulace příjmů a výdajů města Starý Plzenec v letech 2020–2024 v souvislosti s hradem Radyní vyplývá, že příjmy pokrývají výdaje buď zcela (v letech 2020 a 2023) nebo z více než 95 % (v letech 2021 a 2022).

V posledních letech (po covidu) je největším zdrojem příjmu vstupné. Významným zdrojem je rovněž pronájem nebytových prostor nebo dotace na obnovu památky. Výdaje na obnovu památky tvoří hlavní část výdajů města v souvislosti s hradem Radyní. Do rekapitulace nebyly zahrnuty náklady na Centrum služeb pro turisty.

Rekapitulace příjmů a výdajů v souvislosti s hradem Radyní

Příjmy	2020	2021	2022	2023	2024*
Vstupné	672 680	802 662	1 029 746	1 058 916	937 936
Pronájem nebytový	956 401	815 520	782 284	776 706	920 245
Dotace MK na obnovu hradu	700 000	700 000	700 000	750 000	700 000
Dotace PK na vápennou pec	-	-	-	200 000	150 000
Příjmy celkem	2 329 081	2 318 182	2 512 030	2 785 622	2 708 181
Výdaje	2020	2021	2022	2023	2024*
Výdaje na provoz hradu	163 257	137 125	167 420	332 145	257 159
Neinvestiční výdaje – oprava hradu	1 807 000	2 192 162	2 452 000	1 867 000	137 000
Neinvestiční výdaje – vápenná pec	-	-	-	349 000	-
Výdaje celkem	1 970 257	2 329 287	2 619 420	2 548 145	394 159

Zdroj dat: MěÚ Starý Plzenec

* Údaje za rok 2024 jsou kromě vstupného pouze do října

2. Východiska konceptu prezentace hradu Radyně

Stručné shrnutí současných problémů a nedostatků provozu hradu Radyně společně s vizí podoby a fungování hradu ve střednědobém horizontu tvoří hlavní východiska tohoto Konceptu.

2.1. Problémy a nedostatky provozu hradu Radyně

Současné problémy a nedostatky provozu hradu Radyně v následující tabulce byly pro účely tohoto Konceptu formulovány na základě zkušeností a znalostí zpracovatelů a s využitím Konceptu cestovního ruchu se zaměřením na marketingovou strategii (Zikmundová, Petrů, 2021).

PROBLÉM	ZDŮVODNĚNÍ
Nejasná definice přístupových cest pro pěší	Nedostatečná atraktivita cest pro pěší a nejasný orientační systém, který by vedl návštěvníky od příjezdu do Starého Plzně
Nebezpečný pohyb vozidel v blízkém okolí hradu	Neřízený pohyb vozidel, zahlcené parkovací plochy v blízkém okolí hradu
Nejasné vymezení areálu hradu	Aktuálně je jasně vymezen jen palác s věžemi, nejsou hradby, brány apod.
Nebezpečný přístup k hradu a pohyb okolo hradu.	Některá místa cestou na hrad jsou nebezpečná (hrany srázů, šikmé kamenné plochy, mostky)
Nevyhovující orientační a informační systém	Aktuálně jsou směrovky pro návštěvníky často „neviditelné“
Prvky narušující estetiku hradu	Nevhodné umístění antén, nasvícení hradu
Zázemí pro návštěvníky	Rozmístění vybavenosti pro návštěvníky zřejmě neodpovídá požadavkům na žádoucí usměrnění pohybu (vč. nových expozic) ani potřebám návštěvníků
Odbavení návštěvníků	Nevyhovující způsob prodeje vstupenek a kontrol vstupu do areálu hradu
Chátrání nezastřešené části hradu	Vlivem odkrytého zdiva dochází k jeho degradaci. Následkem je ohrožení jak pro hrad tak i pro jeho návštěvníky
Nebezpečný pohyb v západní věži	Pouze jedno strmé a dlouhé schodiště mezi jednotlivými patry je velmi nebezpečné zejména při akcích
Vegetace bránící pohledu na hrad i z hradu	Porost kolem hradu brání ve výhledu v mnoha směrech i pohledu na hrad zblízka
Chybí místo pro pořádání kulturních a společenských akcí	Chybí připravené místo pro pořádání kulturních a společenských akcí (viz územní studie z r. 2012)
Nevyhovující a neucelená expozice uvnitř areálu hradu	Jednotlivé expozice vznikaly postupně bez jasné koncepce. Některé je již možné považovat za zastaralé, a také způsob prezentace neodpovídá moderním způsobům prezentace památek.

2.2. Vize hradu Radyně

Při prezentaci hradu Radyně je naprosto zásadní a nezbytné klást **důraz na kulturně historickou hodnotu hradu doby Karla IV.**

Z historického pohledu hrad Radyně:

- demonstruje královskou moc na Plzeňsku i v jeho širším okolí,
- v době vzniku, společně s hradem Kašperk, zajišťoval bezpečnost celé oblasti, zejména pak středověkých cest, které krajem procházely,
- byl jedním ze strážních hradů Karla IV., který se zapsal do dějin jako panovník, za jehož vlády nastalo období prosperity a rozkvetu českého království.
- sloužil svojí strážní funkcí při obraně českého království a zejména pro Novou Plzeň, která svůj hrad neměla a nemá,
- ve své době znamenal znovu-posílení původní Plzně a pokračování historie místa.

Ze současného pohledu hrad Radyně:

- představuje výraznou dominantu kraje
- je úzce propojen s městem Starý Plzenec, a to jak ekonomicky, tak zejména kulturně a společensky
 - představuje prostor pro kulturní a společenské akce
 - je místem setkávání, nejen obyvatel Starého Plzeňce, ale lidí z Plzně a širokého okolí
- je výrazem pospolitosti a komunitního života města, jenž je zejména reprezentován Občanským spolkem Hůrka a Radyně ve Starém Plzenci. Tento spolek představuje zájem jednotlivců o obnovu a udržení stavu památky od založení Československé republiky.

Z funkčního pohledu je hrad Radyně:

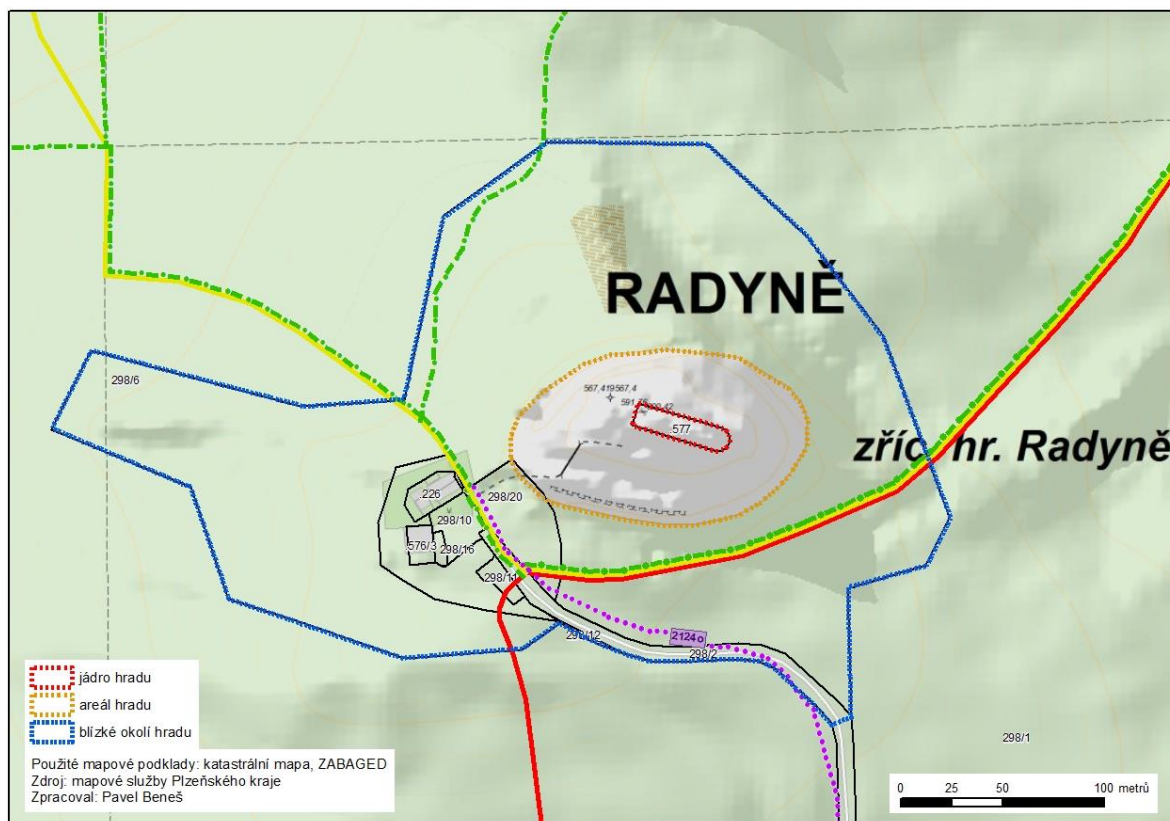
- turistickým centrem s vysokou návštěvností, které zajišťuje návštěvníkům přiměřený komfort vzhledem ke stavu místa a bezpečnou prohlídku památky a jejího okolí,
- památkou bez esteticky rušivých prvků (např. antény, nevhodné zastřešení atp.)
- vzdělávacím a kulturním centrem, reprezentovaným Centrem služeb pro turisty,
- místem setkávání obyvatel města a širokého okolí,
- klidným místem s automobilovou dopravou omezenou na nezbytné potřeby,
- místem zohledňujícím genia loci, využívajícím stávající objekty a vyznávajícím minimalistický přístup k celkovému pojetí úprav místa

2.3. Vymezení areálu hradu Radyně

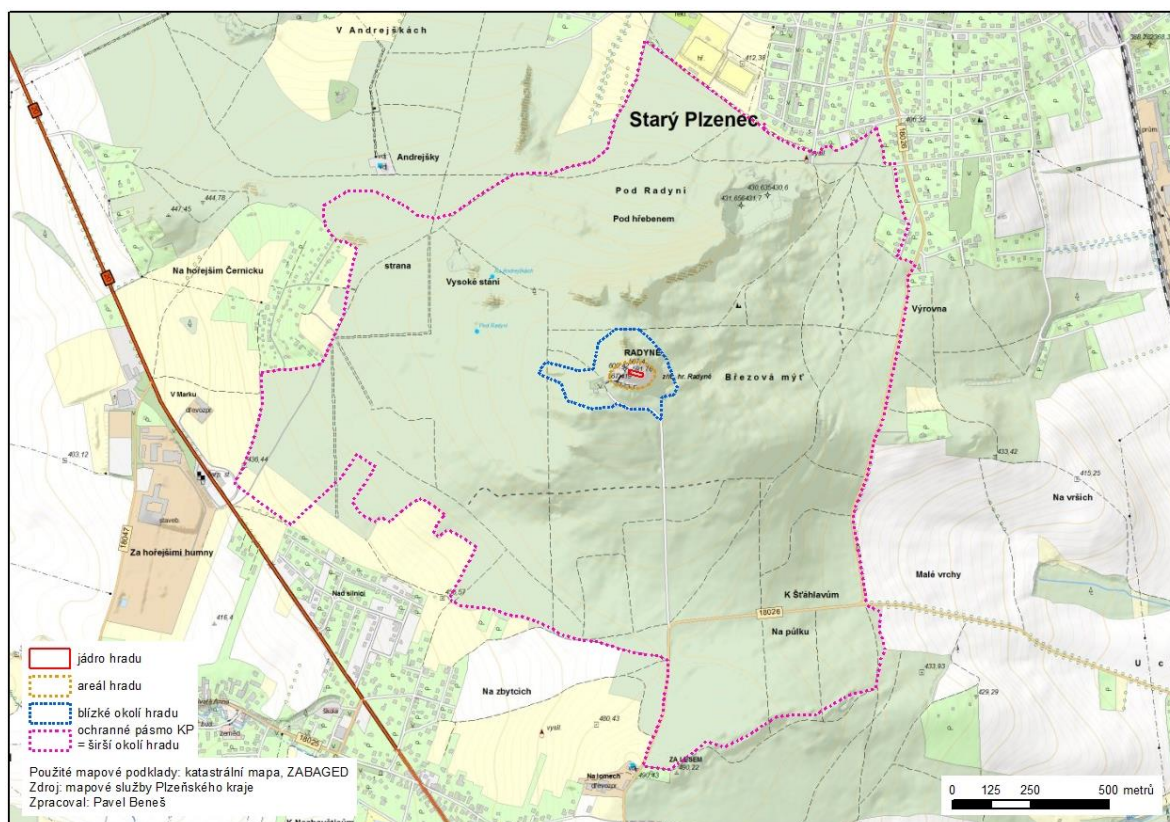
Pro jakékoliv koncepční úvahy je nutné areál hradu Radyně vymezit širěji, než je dnes vnímán. Zároveň je ho třeba chápat i v širších vztazích nejen k městu Starý Plzenec, ale i k Plzni.

Pro potřeby tohoto konceptu byly vymezeny 4 zóny areálu hradu Radyně (viz mapa):

1. jádro hradu – palác, vč. obou věží
2. areál hradu – celý hrad ohraničený na většině obvodu příkopy, resp. valy (dle mapy 1:10 000)
3. blízké okolí hradu – území vytvářející zázemí hradu (dle mapy katastru nemovitostí)
4. širší okolí hradu – ochranné pásmo hradu Radyně

Obrázek 7: Vymezení zón areálu hradu Radyně

Obrázek 8: Vymezení zón areálu hradu Radyně včetně širšího okolí

3. Náměty expozic

S ohledem na hlavní hodnoty hradu Radyně byly navrženy náměty následujících expozic hradu Radyně, které musí být vždy rozpracovány příslušným odborníkem.

<i>Téma</i>	<i>Důvody a předpoklady</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Způsob prezentace</i>
Porovnání hradu Radyně s Kašperkem	Stávající maketa hradu Radyně a nabídka na zpracování maket dalších hradů	Rodiny s dětmi, zájemci o historii	Makety Karlových hradů
Jedinečné stavební prvky/řešení	Břevnová místnost, vytápění. Nutno vytvořit platformu cca 6 m na úrovni prvního patra se vstupem z hradní věže	Zájemci o historii, studenti relevantních oborů	Náznaková rekonstrukce
Ukázky zbroje	Příslib zapůjčení zbroje	Rodiny s dětmi	Exponáty
Střípky ze života Karla IV.	Méně známé události v životě největšího Čecha	Rodiny s dětmi	Film, komiks, ...
Móda 14. století	Nové trendy odívání nobility ve 14. století, vliv francouzské módy	Zájemci o historii	Obrazy, exponáty, interaktivní šatna,
Stolování na hradě	Způsob stolování ve středověku	Zájemci o historii	Jídelní vybavení a způsob stolování v době Karla IV.
Rozhledna	Zatím asi nejatraktivnější část hradu – daleký rozhled	Turisté, rodiny s dětmi	Fungující dalekohled
Dětská expozice	Rodiny s dětmi tvoří velkou část návštěvníků. Současná dětská expozice nezapadá do navrhované koncepce	Rodiny s dětmi	Umístění expozice do jiných prostor. Na hradu zmínka o pověsti o Radoušovi.
Východní věž	Dosud málo a sporně využitá část hradu (hladomorna?), nesnadný přístup	(Dle navrženého řešení)	Hledat nové možnosti využití a úprav

<i>Téma</i>	<i>Důvody a předpoklady</i>	<i>Cílová skupina</i>	<i>Způsob prezentace</i>
Okruh areálem hradu	Prezentace dalších částí hradu (vápenná pec, purkrabství, příkop, severní předhradí, „konírna“, ...)	Zájemci o historii, rodiny s dětmi	Návštěvnický okruh nutno upravit/doplnit cestu kolem hradu
Časově omezené expozice	Doplnění konání konkrétních akcí, výročí atp.	Rodiny s dětmi	

4. Další předpoklady moderní prezentace hradu Radyně

Moderní prezentace hradu Radyně vyžaduje řešení i dalších problémů souvisejících s návštěvnickým provozem areálu hradu Radyně.

ČÍSLO	PROBLÉM	PRIORITA (A, B, C)	MOŽNÁ DOBA REALIZACE	ŘEŠITEL	ZPŮSOB ŘEŠENÍ	SOUSLEDNOST
1.	Nejasná definice přístupových cest pro pěší	C	Střednědobá	OSHR, KK, KZP	Min. 2 lépe upravené (a vybavené) cesty (okruh), tak aby byly v maximální možné míře využity stávající cesty pro pěší.	Následuje po 5.
2.	Nebezpečný pohyb vozidel v blízkém okolí hradu	B	Střednědobá	RM, SK	Využít manipulační plochu (popř. změnit její využití – probíhá aktualizace LHP), závora (+ zpoplatnění)	Následuje po 3. (podmíněno výstavbou parkoviště)
3.	Nejasné vymezení areálu hradu	A	Ihned	KK, RM	Definovat a zřetelně vymežit areál hradu v terénu (i na mapách)	Nepodmíněno
4.	Nebezpečný přístup k hradu a pohyb okolo hradu.	B	Ihned	RM ve spolupráci s OSHR	Úpravy mostů, instalace zábradlí, úprava schodů a ploch apod.	Nepodmíněno
5.	Nevyhovující orientační a informační systém	B	Střednědobá	RM ve spolupráci s OSHR	Inovace vzhledu i rozmístění směrovek, jednotný vizuální styl se snahou o zachování již existujících expozičních prvků	Následuje po 3. a 4.
6.	Prvky narušující estetiku hradu	B	Střednědobá	Architekt, Zpracovatel Záměru	Nové řešení či odstranění prvků narušujících estetiku	Současné s 9.
7.	Zázemí pro návštěvníky v terénu	C	Dlouhodobá	RM ve spolupráci s OSHR a KK	Optimálně rozmístit odpočinková místa (lavičky), odpadkové koše, ...	Následuje po 5.
8.	Odbavení návštěvníků	B	Ihned	Architekt, Zpracovatel Záměru	Návrh způsobu nejlépe automatizovaného prodeje a kontroly vstupu (např. turniket, prodejní automat atp.)	Nepodmíněno
9.	Chátrání nezastřešené části hradu	A	Střednědobá	Architekt, Zpracovatel Záměru ² , KSR, KK	Zastřešení paláce, popř. i východní věže především z důvodu zamezení degradace zdiva a případné rozšíření expozic	Nepodmíněno

² Záměrem se v souladu se stavebním zákonem č. 283/2021 Sb. rozumí stavba, soubor staveb, zařízení, údržba dokončené stavby, změna využití území, dělení nebo scelování pozemků a stanovení ochranného pásma

ČÍSLO	PROBLÉM	PRIORITA (A, B, C)	MOŽNÁ DOBA REALIZACE	ŘEŠITEL	ZPŮSOB ŘEŠENÍ	SOUSLEDNOST
10	Nebezpečný pohyb v západní věži	A	Střednědobá	Architekt, Zpracovatel Záměru	Zvýšit bezpečnost a kapacitu schodišť mezi patry i z hlediska požární bezpečnosti	Nepodmíněno
11.	Vegetace bránící pohledu na hrad i z hradu	B	Ihned	RM ve spolupráci s OSHR, KZP	Úprava porostu v areálu hradu s ohledem na výhledy i pohled na hrad a na cenné typy porostů	Následuje po 3.
12.	Chybí místo pro pořádání kulturních a společenských akcí	C	Dlouhodobá	Architekt, Zpracovatel Záměru	Náhrada současného podla v paláci podiem a (částečně zastřešené / mobilní zastřešení) posezením pro 120 (až 200) osob	Následuje po 3.
13.	Chátrání dalších částí hradu, např. purkrabství, konírna	B	Střednědobá	Architekt, Zpracovatel Záměru ³ , KSR, KK	Po vápenné peci je nezbytné zachránit např. zbytky purkrabství, které je ve velice špatném stavu	Nepodmíněno

³ Záměrem se v souladu se stavebním zákonem č. 283/2021 Sb. rozumí stavba, soubor staveb, zařízení, údržba dokončené stavby, změna využití území, dělení nebo scelování pozemků a stanovení ochranného pásma

5. Závěry

Proto navrhujeme, aby Koncept

- byl projednán Radou města, popř. Zastupitelstvem s vazbou na rozpočet
- byl projednán v zainteresovaných komisích Rady města,
- byl podrobně představen všem zaměstnancům města Starý Plzenec, kteří mohou svým rozhodnutím ovlivnit hrad Radyně dle definovaných zón,
- byl součástí všech zadávacích dokumentací týkajících se areálu hradu Radyně,
- byl rozpracován odborníkem do podoby tzv. libreta jednotlivých expozic hradu Radyně dle kapitoly 3,
- a předpoklady jeho realizace dle kapitoly 4 byly rozpracovány do konkrétních kroků,
- byl využit při zpracování záměru stavebních úprav hradu Radyně pro stanovisko památkářů
- byl neopominutelným podkladem (např. formou územní studie) při plánování investic a oprav, stavebních úpravách, údržbě, změnách vybavení hradu, aktualizaci orientačního a informačního systému, modernizaci expozic, pořádání akcí v areálu hradu apod.,
- byl pravidelně aktualizován a revidovány kroky k jeho naplnění (odpovědná osoba: starosta města).
- byl realizován ve spolupráci
 - s Plzeňským krajem a městem Plzeň, při prezentaci hradu Radyně s okolními památkami (Kozel, Nebílovy, ...případně partnerství Kašperk apod – partnerský marketing)
 - s podnikatelským sektorem (např. Bohemia Sekt, s.r.o.) i s neziskovým sektorem (např. OSHR)

Pro naplnění tohoto Konceptu je nezbytné stanovit **jednoznačnou personální odpovědnost** za správu a provoz celého hradu (případně i dalších památek Starého Plzeňce).

Pro rozvoj cestovního ruchu ve Starém Plzenci je základním předpokladem vznik funkční a profesionální organizace cestovního ruchu. Je nezbytná reorganizace a změna statutu K-Centra (Centra služeb pro turisty Radyně) jako organizace cestovního ruchu (*Zikmundová, Petrů 2021, str. 34*).

Při plánování investic a oprav je nezbytné respektovat již schválené dokumenty, zejména

- Koncepce cestovního ruchu se zaměřením na marketingovou strategii, Zikmundová, J., Petrů, M., 2021
- Projekt PZAD, Ateliér Soukup Opl Švehla s.r.o., 2018: Projekt záchrany kulturní památky – hrad Radyně